

BÉTSI MAGYAR KURIR.

Nr. Indult: Szerdán, December' 31-dikén, 1834.

53

NAGY BRITANNIA.

Folytatása a' Sir R. Peel Tamworth választóhoz intézett tudósításának: „Tökéletesen meg vagyok győződve, hogy ezen bizodalmat, semmi más úton nem lehet el érni, mint az elvek nyilvános, bátor, és világos kijelentése által; hogy a' tétovázó és semmit nem jelentő popularis vélemények vallástétele, a' bizodalmatlanságot darab ideig letsilapithatja, vagy amaz választásra befolyással lehet; hanem hogy az illetén vallástételeknek az utolsó ítélőszék előtt gyalázatos véget kell érniek, ha hogy az azokat tevők betsületével és characterével öszve nem férhetők. — Azt mondom különösen, hogy én a' kormányt nem azon feltétel alatt vettem fel, hogy azon elvekről, mellyeket eddig követtem le mondjak. Egyszersmind azt sem esmerem el soha, hogy én akár előtte akár utánna a' reformbillnek, a' vissza éléseknek pártfogója, 's az okos javításoknak ellentetem volna. Bizvást hivatkozom ezen vád elhárítása végett, ama munkás részvételre, mellyel a' papírospénz nagy kérdése felett, — a' büntető törvény egyszerűtésén és javításán — az eskető törvényszék egész systemája át tekintésén dolgoztam; — hivatkozom azon véleményekre, mellyekről magamat meg esmertettem az ország' törvénykiszolgáltatása más ágaira nézve, és a' mellyek szerint változhatatlanúl tselekedtem; — felhozom ezennel bizonyságul, hogy én soha nem voltam hajlandó, az el esmert rosszat, akár tsupa babonás tiszteletéből a' régi szokásoknak,

akár idegenkedésből a' dologtól, akár az orvoslóeszközök alkalmaztatásánál keletkező felelet terhe mia, tovább tenyészni hagyni. — De a' Reformbill, azt mondják új epochát tsinált, és így a' Miniszternek kötelessége nyilván kijelenteni, először, hogy a' billt valószággal felakarja e' tartani, és másodsor azon szellemben akar e' dolgozni, mellyel az alkotva van. A' mi magát a' reformbillt illeti; annak azon értelmet akarom megújítani, mellyet, az alsóházban léptemkor mint a' reformált parlament tagja kijelentettem, hogy en a' reformbillt úgy tekintem, mint egy nagy alkotmányi kérdés visszahuzhatatlan eldöntését, olly el döntését mellyet ezen ország békességének és jólétének egyetlen egy barátja is akár egyenes akár álúton meg háborítani nem mérészlend. A' mi már a' Reformbill szellemét illeti: ha úgy vesszük azt mint kormány törvényét, és a' mi szerint kell dolgozni, akkor azt mondom, hogy ha a' reformbill szelleme felvetele alatt az értetik, hogy mi örökös zajongó mozgásban élünk, hogy a' kormányemberei köztiszteletben tsak ugy maradhatnak, ha a' nép mindennap változó véleményyének hódolnak, 's mind attól a' legottani elállást meg ígérnek, a' mit valaki visszaélésnek nevez; ha ama nagy segéd eszközét a' kormánynak, melly minden törvénynél, és okosságnál hatalmasbb, a' minden jogok betsben tartását, 's az idő által meg szentelt tekintet tiszteletét félre teszik — ha ebbe tartják a' reformbill szellemét: akkor azt mondom,

hogy azt követni el nem vállalom. De ha a' reformbill szelleme mást nem kíván, mint a' polgári és egyházi institutiok bizodalmas vi'sgálat alá vetését, 's a' mellett az alapos jogoknak megörzését, egyszersmind pedig a' megmutatott visszaéléseknek eltörlését, 's a' valóságos sérelmek elhárítását — abban az esetben, részemről 's tisztársaim nevében el vállalhatom, hogy ezen szellemben 's ezen tzelhoz képest dolgoznak. — Illyeten ki jelentései a' közönséges elveknek, tudom én azt jól, hogy felette határozatlanok, hogy tehát világosabban kifejezzem magamat, igyekszem azokat egynehány fontos kérdésekre alkalmaztatni, mellyek az újabb időben a' közönség figyelmét és érdekét kiváltképen magokra vonták. Elsőben is említem a' városi corporatió meg vizsgálását. Nem tzelom a' koronának ollyas tanátsot adni, hogy ezen vizgálat további folytatását félbeszakítsa, vagy annak vitelét azoktól a' kikre az, az elébbi Minisztérium alatt bízatték, elvegye. A' mi magamat illet, azzal leginkább meg mutattam, hogy az elvnek, mellyen a' vi'sgálat épül, nem voltam ellene, hogy az alsóház azon kiküldöttségében, melly ebben megbízott, részt vettem. Még eddig a' Biztosok, kikre később a' vizgálat bízott, semmi tudósítást nem adtak, és addig senki sem kívánhatja töllem, hogy a' kormány nevében más kötelezést vegyek magamra, mint azt, hogy azon javallatokat és útasításokat, mellyeket a' Biztosok előnkbe terjeszsenek, egy környülményes és előítélet nélküli tanátskozás alá botsássuk. — Legközelebb azon kérdéseket veszem fontolóra, mellyek, polgártársaink közül azokat, kik az uralkodó egyháztanításival nem egyezhetnek, főképpen érdeklik. Uj ígéretek tevése he yett csak azon tselekvés módjára hívatko-

zom, mellyet még Miniszterségem előtt ezen tárgyra nézve követtem. Elsőben pártoltam én azon módot, mellyét Althorp Lord javasolt, és a' melly oda intézve, hogy minden osztályok az egyháziadó fizetésétől megszabaduljanak, 's e' helyett a' Statusjövedelemből vegyenek bizonyos summát a' templomépítésre és javításra. Továbbá soha legkissebb ellenkezést nem mutattam az ellen a' bill ellen, mellyet John Russell Lord indított, és a' mellynek tzelja a' vólt, hogy a' Dissenterek lelki esméretbeli szorongattatásaiknak a' házassági szertartásokra nézve elégtessék. Külömben most nem tzelom egyes módok felett egyes véleményt jelengetni ki. Azok a' Miniszterektől javallattak, a' kik a' Dissenterek bizodalmit birták, ők arra voltak rendeltetve, hogy a' sérelmet orvosolják; 's elég azt az én mostani tzelomhoz képest megjegyzem, hogy én a' principiumot, mellyre ők építettek pártoltam. Ellenszegeztem magamat — és ezt kötelességem kijelenteni, hogy e' részben véleményemet meg nem változtattam — a' Dissenterek universitásokba való kibotsátásának, mint törvényes követelésnek; de egyszersmind kimondom azt is nyilván, hogy ha teszem fel ollyan regulativumok válnának meg, a' mellyeknek alkalmazása, a' törvény és orvosi tudomány tanítására felügyelő Elöljáróság által, a' Király alattvalói egyik osztályának hasznot hajtana, mellyek privilegium természetével birnának, és a' miből más osztályok kizáratnának, az illyen regulativumokon változtatni kellene, még pedig azon tzelből, hogy a' Király minden alattvalói, akármelly vallásos hithez tartozzanak, polgári jogaikra nézve ugyan helyhez tételthessenek. Hívatkozom azon tselekvés módjára, mellyet én ezen külömböző alkalomkor még akkor sze-

mem előtt tartottam a' mikor a' Miniszteriumba ismét belépésről semmi szó sem lehet, 's bizvást azt kérdelem, hogy magamviselete mutatja e' azt, hogy én a' Dissenterekről nem szabad elműleg vagy türedelmellen gondolkoztam? Más kérdések említése mellett, mellyek közfigyelmet gerjesztettek nem akarom el mellőzni a' fizetés lajstromát is. Ellene voltam, és azzal a' meggyőződéssel most is ellene szegezném magamat egy visszaható erejű vizgálatnak azon pensiókra nézve, mellyeket a' korona abban az időben osztogatott, a' mikor sem törvény sem az alsóháztól kimondott vélemény a' korona rendeleteit ebben a' részben határok közzé nem szorította, hanem az Althorp Lord indítványa mellett szavaznék, melly szerint ezentúl csak olyan személyek veendik a' civillista pensióit, a' kiknek ugyantsak alapos keresetek van az ilyen kegyelemjeleihez, vagy a' kik megjutalmazást várhatnak akár személyes és a' koronának tett szolgálatjokért, akár azon ügyekért és bajokért, mellyeket a' köz jóra magokra válaltak, akár pedig tudományos érdemeikért. Ezen végzést, mellyet mint parlament tag pártoltam, fogom mint miniszter lelkiismeretes követni, és semmi pensio megadatását nem fogom javaslani, a' melly az alsó ház még egyezésemmel hozott végzése szellemével ellenkezend. — Továbbá a' mi nézi az Egyházreformja nagy kérdését: ebben a' részben nekem semmi új mondani valom nints. Én nem adhatom arra szavam, hogy az egyháztulajdona, az egyesült ország valamely részében szorosán egyházi tzeloktól el fogattassék. Azomba meg újítom azon véleményemet, mellyet már a' parlamentben az Irlandi Egyház felett kimondtam; hogy ha az Egyház jövedelmeinek jobb felosztása által, annak törvényes befolyá-

sának tágasabb mező nyitathatik, 's az uralkodó vallás igazi érdeke az által előmozdittatik úgy méltán félre kell tenni mindent, a' mi illy fontos tzel előmozdításával ellenkeznek. A' mi Angliában az Egyház tulajdonát illeti: Soha sem jelentette ki nállamnál senki szívesebben azon ohajtást, hogy a' dézma ügyét — melly hogy szövevényes és nehéz örömet el esmerem — a' mennyire lehet kielégítőleg, megváltás által kellessék szabájozni, a' melly nyomos elvek szerint határozottassék meg, és érett megfontolás után javalltassék. A' mi a' változtatásokat illeti azon törvényekben, mellyek szerint a' mi Egyházunk igazgattatik: semmi alkalmam nem volt az újabb időben ezen fontos kérdést olly alapos meg hányás alá vetni, hogy bizhatnám magamhoz a' feltett véleményemet nyilván ki mondani. Ez ollyan tárgy, melly környülményes tanátskozást kíván, mellyre nézve a' kormány amaz igasságos kíráság által lelkesitetni fog, hogy minden visszaélést, melly az Egyház munkásságát hátráltatná, elhárítson, hasznos hatása körét szélesbítse, 's azon jogokat, mellyekkel bír az Egyház a' néptöli tiszteltetésére és szeretetére nézve gyarapítsa és biztosítsa.

Tzelomhoz képest nem szükség beljebb ereszkednem. Eleget szóltam az általános elvekről, 's azoknak gyakorlati alkalmazásáról, annak megmutatására, hogy minő szellemben szándékozik ő Felsége kormányja dolgozni. Minden szándékunk a' békesség megtartása, minden meg lévő köteleztetéseket lelkiismeretes és illendő betöltésével a' külső hatalmasságok eránt, ezeknek eredeti politikájok tekintetbe vetele nélkül; továbbá a' nyilvános hitel fentartása; a' szoros takarékoság igasságos és részrehajlást nem esmerő figyelmezés minden érdekekre akár a'

földművelés, akár a' gyárok állapota, akár a' kereskedés körül. — Akármilyen fel tett szándékom kimenetele, bizvást számolok arra, hogy az Urak újonnan bennem helyhetett bizodalnok által, helybe hagyják azon lépésemet, mellyet én a' Miniszterség felvállalásával tettem. Által veszem a' reám tett terhes hivatalt a' felelet terhe felöli legbelsőbb meggyőződéssel, 's egyszersmind ügyellenségemhez nagy bizodalmatlansággal, hogy annak annyival illobben megfelelhessenek, egyszersmind elhatározottan megállani, a' mire semmi más mint azon erős meggyőződés vezethet, hogy az által én egyházafui kötelességnek teszek eleget, mint szintén a' nemes indító okoknak belső tudása, 's az a' bizodalmas hit, hogy a' nemzet a' korona jogait fentartandja az által, hogy a' királytól ki nevezett Miniszterek eránt, ha mindjárt nem általános bizodalommal viseltetik is, legalább azt a' lehetőséget megengedi, hogy azok az ő egyenes lelkű ítéletének botsáthassák alá magokat. — Szíves tisztelettel vagyok, hív szolgája.

R. P e e l."

A' Londoni hírlapok Dec. 20. ról megerössítik Buccleuch Hertzegnek Irlandi Lordhelytartóvá (Vice király) lett kineveztetését, 's egyszersmind a' következő új kinevezéseket jelentik: Sir G. Clerk, és Sir T. Fremantle kintstártitoknokok; Lord Maryborough (Wellington Hertzeg testvérje) Főpostamester; Lord Lowther a' tengeri erő kintstárnoka, 's a' kereskedési tisztség elnöke. A' tengeri főliszttség áll a' következő tagokból: de Grey Gróf az Admirális első Lordja, Sir G. Cockburn, Sir J. Bessford, Sir. C. Rowley, Fitzgerald Mórítz Ur, Knight of Kerry, G. R. Dawson Ur titoknokok.

A' Times következőleg nyilatkozik Sir R. Peel tudósítása felett: Általában úgy látszik nekünk, hogy Sir R. Peel kinevezése a' politika felett, mellyet ő követend, magának betsületére, a' közönségnek pedig megelégedésére szolgál. A' tudósításnak olly saját bélyege van, melly a' szerzőnek köz betsültetést szerez, t. i. a' tiszta nyíltszívűség bélyege. Ha mindjárt a' tisztelt Báró egy vagy két helyt rövidben 's nem olyan világosan fejezte is ki magát, mint azt várni lehetett volna, vagy legalább mint egynehány tüzes Reformatorkok várták: mindazáltal nem lehet mondani, hogy széles értelmű kifejezések által tsak bizonytalan reményeket igyekszik éleszteni, vagy pedig azon pontok feletti szűkeblű visszatartózkodása által, mellyek felett ki kellett volna magát nyilatkoztatnia, igyekezett politikai ellenfeleinek rágalmazásától megmenekedni. Az olly népre nézve mint az angol, melly a' nyilvános veszélynek bátran szemébe néz, az elrejtett veszélytől félelem miá pedig merész helyzetbe teszi magát, mindég nagy haszon előre tudni, mit lehet várnia, és kivel van dolga. Ebben a' tekintetben Sir R. Peel megtartotta nemzeti characterének igaz bélyegét, 's egyszersmind saját betsületét is. Azt hisszük, hogy ő egy illy nyilatkozás után nem fél az Angol szabadon választott alsóház előtt megjelenni." — A' Morning Herald azt mondja: Az első benyomás, mellyet az első Miniszter nyilatkozásának tsak futólagi olvasása okozhat is, a' részre nem hajló bíró előtt igen kedvező. Akármint politikai hitvallásúak, a' kik okosságokat a' részrehajlás járma alatt még egészen meg nem hajtották: kénytelenek az elhatározott nyilvános és előre látó characteret el

esmerni. Ezen bizonyágtételnek részünkről annyival nagyobb betse lehet, mivel mi Sir R. Peelnek soha sem hízelkedtünk, és ámbár mi ügyességét 's a' vitákban ütközetre kész ékeszóllását örömmel elesmertük is, de talentomát, mint Statusférjfiuét, nagybámulással soha sem trombitáltuk ki. Voltak alkalmak, a' mikor mi szembe-tünőbbnek találtuk az ő elfogulatlan-ságát, mint nyiltszívűségét, 's politikai Discretióját mint morális rendületlenségét. Az olly időben pedig, a' mikor a' gyenge emberek el esnek, kifejtik a' magosb természetűek nemesb tulajdonaikat, 's köz tiszteletbe lépnek. Felvévén azt, hogy a' nemes Báró nyilatkozásában mondott tzeljait, mint igazi kormány férjfiuhoz illik, bétölti, ugy az Országnak kevesebb oka leszsz mint valaha volt az ő felsége kabinetjében történt változást sajnállani.

T Ö R Ö K O R S Z Á G.

A' Moniteur Egyptien következő közli Alexandriából Nov. 15-ről „A' Vicekirály kevéssel ez előttalsó Egyiptomba elúta, hogy ott az ő parantsolatjára elkezdett munkának szemtanúja lehessen. Onnan Kairóba felső Egyiptomban szándéka indulni, hogy a' földművelésnek jelenléte által új ösztönt adjon. — Marmont Marsal a' ki darab idő ólta Kajróba múlat, arra a' gondolatra vette magát, hogy Suez-en keresztül az Idumaei félszigetet, 's a' többek közt a' Sinai hegyet meglátogassa onnan Kosseirba felső Egyiptomba innen pedig Alexandriába menvén, evezzenek által Európába. — Mikor az Egyiptomi seregek Móreát elfoglalták alig volt Alexandriának 30 tapasztalatlan hajóépítő mestere; most mintegy hét esztendő ólta ezen városnak már nagy ten-

geri arsenálja van, 's derék rendbeszedett hajósserege, mellyet Frantzia és Angol országokban formált tisztek igazgatnak, 's a' mellett még tengeri-oskolája is. — Mehmed Ali számos maradékkal van meg áldatva. Minden Uralk. hertzegek hadi munkára neveltetnek és szorgosan tanittatnak. Said Bei 11 esztendő, két hónappal ez előtt az Admiralhajón „Jean d' Acre“ mint 2dik osztálybeli kadét a' Syriai vizeken evezett. Egy König nevű Frantzia ki törökül folyvást beszél, tanítja frantziára, azonkívül van Persa nyelv mestere is. Rajzmester és a' hajó tudományokban oktató, Európából váratik. Egy Carrey nevű, a' ki már Alexandriába megérkezett fogja az uralk. hertzeget más Európai nyelvekre is tanítani. 26 válogatott fiatalok lesznek az uralk. Hertzegnek tanuló társai. Illy móddal a' theoriát praxissal egyesítvén hat esztendő múlva abban az állapotban leszsz, hogy egy hadihajót kormányozhasson.

SPANYOL ORSZÁG.

Bayonneba Dec. 16-kán következő Bulletin érkezett (telegraphi hivatalos levelek által pedig Párisba) a' Navarrai utóbbi történetekről Pamploból Dec. 14 kén „A' főgenerál Mina megtudta 11-kén estve, hogy Erasó a' 2dik, 7-ik és 9 ik gyalogosztályal előnyomult Lorenzo Generálist megtámadni, a' ki Tafallából az eleséget és tűzifát fedező kíséretet vezette. O azonnal elküldött három Adjutánst, hogy Okafia ezredesnek, a' ki Villabánál három gyalog osztályal állott — vigyenek parantsolatot a' minden intésre leendő készen állásra. Másnap 2 órakor el küldetett a' munitio ezen seregekhez, és 5 órakor már az ellenség féle nyomultak. Maga Mina

is nyomult ki más Adjutánsaitól körül vételve Carascal felé hová Ocafia Ezredes volt menendő. Viszsaért Pamplonába miután meggyőződött, hogy minden rendelések jól hajtottak végre. Tsak hamar visszatérte után vette a tudósítást, hogy a' tűz elkezdődött. Azzonnal lóra ült és a' pártosokat tökéletesen megverte. Az Ország lántsásai Leon Iriate vezérlete alatt szembetűnőleg támadták meg az ellenséget, és a' K. garda 4 dik ezrede első osztálya bajonettekkel rohant az ellenségre. Az Karlisták tsak hamar megszaladtak, többet hagyván 200 holtnál a' tsatapiatzon különböző irányban. Mina estvére Lorenzo Generállal 's a' kísérettel visszatért Pamplonába, Okafia ezredet három gyalog osztállyal a' tsatasikon hagyván. Tegnap újra kinyomult Mina Pamplonából a' pártosokat szakadatlan kergetni. Montrealból írta délben, hogy a' Karlisták vesztesége sokkal nagyobb mint elébb gondolták, és hogy azok a' legnagyobb ijedésben szaladtak el minden felé. Urozban hált meg, 's ma is a' pártosokat üldözi.

ELEGYES TUDÓSÍTÁSOK.

Ez előtt 18 esztendővel indult ki Bétsből Natterer János természet vizsgáló Braziliába, olly tzélből, hogy Amerikában mindennemű természeti ritkaságokat gyűjtven, azok által a' ritkaságok tárházát Bétsben gazdagítsa. Küldött is ez a' természet fíradhatatlan bűvára több ízben igen nevezetes terményeit Amerikának Bétsbe; hanem egynehány esztendő óta semmi tudósítás nem jöven felöle Európába, azt lehetett vélni, hogy ötet valamely szerentsétlenség érte és elveszett. Azomban egynehány nappal ez előtt levele jött Natterernek Bétsbe Londonon

keresztül, mellyet Parából írt az Amazon vize tengerbe ömlésénél fekvő városból. Ő utóbbi esztendeit utazásának a' Rio negro, Pará, Guiana tartományoknak és Venezuela spanyol birtok egy részének bejárására és ezek nevezetesebb terméseinek kitanulására 's öszveszedésére fordította, és ezekben a' szélesen kiterjedő, kevés népességű rengeteg erdőkkel borított tartományokban a' természet mind három országából igen sok nevezetességeket szerzett öszve, mellyeknek egy részét 22 nagy deszkaládákba rakva Oct. elején Euphemia nevű ánglus hajón Londonba szállította. Ezen kívül 135 darab ritka állatot hozott magával Natterer úr Pará-ba és e' miatt nem érkezhett meg oda elébb. Natterer, a' mint írja, a' telet Parában szándékozik tölteni 's ezen idő alatt még Marajó 's Caviana szigeteit bejárni, és azután tavasszal térni vissza Európába. Az ő fáradozásai rendkívül gazdagítani fogják az itteni ts. k. természeti gyűjteményt.

B É T S.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Szögyenyi Szögyenyi László urat a' Fő Műgú Magyar Kir. udvari Cancelláriának Titoknokát ts. k. aranykultsossá kegyelmesen kinevezni.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Gay Lajos Dr úrnak kegyelmesen megengedni, hogy Zágrábban politikai és literariai hírlapokat adhasson ki horvát nyelven. Ez az újság levél 1835-dik esztendő kezdetével indul meg, mellyre az előfizetés félesztendőre helyben 3 for. postán küldözve pedig 4 for. pengőben.

Rangbeli előléptetések a' ts. k. hadiseregnél újabban a' következők:

Feldbrucki T a z z a Jó'sef Feldmarschall-Lieutenant és Ragusai várnagy, Zágrabi osztályos vezér lett. General Májorra neveztetett ezredes **T u r s z k y** Auguszt a' 3 számú Ogulini határőrző ezredből, mint brigadás és Raguzai várnagy.

Ezredesekké nevezettek: **Z o u b a** Jó'sef, Főörnök a' 11-dik számú határőrző Székely ezredből, a' 15-dik számú határőrző Székely ezredhez; és **Sendeni báró D r o s t e** Edmund a' Tsászár 1 számú gyalog ezredében, Magyarország Nádora Öts. k. Főhertzegege fíjainál nevelői felvigyázó.

M A G Y A R O R S Z Á G.

P o ' s o n Dec. 29-kén. Miután a' Tek. Karok kerületi üléseikben Dec. 27-kéig az úrbéri 7-dik tikkelyt kidolgozva megállapították, ma a' 270-dik országos ülés tartatott mind a' két táblánál. A' Tekint. Rk és Rk táblájánál az úrbéri úriszékeket illető új indítvány, valamint a' kir. kegyelmes leíráshoz képest ezen tikkely §§-sain a' tett változtatások is megállapíttatván általánvéve megtartattak. A' Msgs Főrendek táblája mai ülésében a' Tek. Rk és Rk által újra kidolgoztatott úrbéri 6 tikkelyeket vette fel, 's azokat elvégezvén többnyire minden pontjait elfogadta.

A r a d r ó l: Nemes **K e s z l e r** Fülep, ts. Arad megye főügyésze 's táblabírája f. e. nov. 30-kán, lassan emész-
tő hosszas betegségben meghalt, életének 59-dik évében. Végrendelete szerint: a' Pesti vakok, a' Váczi süketnémák, és az Aradi-kórházi nyomorultak intézetei számára egyenként 100 pengő ftot hagyott. Béke hamvainak! — Nálunk a' különben is igen sok baj és alkalmatlansággal páros újesztendei tisztelkedések, azoknak divatozásba

jött megváltatások által a' szegény emberiség javára nagyon tzélszerűleg szoktak végeztetni, 's ezen megváltásbeli jövedelem a' kórház tökepenzei gyarapítására fordíttatni. Ez mostani közgyűlésünk alatt is újlag elhatároztatott; melly alkalomkor jelen volt **Lonovics** Jó'sef Csanádi püspök úr az említett végre 100 v. for. szíveskedett ajánlani.

Budán a' t. Könyörülő Szerzet kórházában a' mult katonai évben, vagy is 1833 Nov. 1-től 1834. Oct. utoljájáig a' minden vallási és nemzeti különbség nélkül felvett betegek száma mindössze 1605 volt: ebből meghalt 127. A' különféle nemzetbeliek közt találkoztak dánok, angolok, hollandok, svédok, oroszok is.

H e v e s s Dec. 9-kén: Hevess vármegyének Tisza és Tarna járásában, a' marha-dög még most is uralkodik, Hevess mező várossában October hónap elejétől fogva a' mái napig 562 darab szarvas marha döglött meg, itt ugyan már kezd szünni, de mégis nints az a' nap, hogy ne döglenek. Van olyan szegény ember, a' kinek istállója üresen maradt, és a' kinek egy bornyas tehene volt, annak tejével gyermeit táplálta, 's az megdöglött, van, a' kinek hat ökre volt egy se maradt, de van olyan is, a' kinek 18 darab szarvas marhája volt, most egy sints, de nem tsak a' szarvas marha, hanem a' kutyák, matskák, és a' barromfiak is rendre döglenek, vetéseink ki nem keltek, minden jó érzésű és jó gondolkodású ember retteg a' jövendőtől, az ember egyebet a' jaj szónál, és a' siralmas panasznál nem hall, de nem is tudom, hogy lehessen a' szegény embereken segíteni, az élés árra napról napra nevededik a' rettenetes uralkodó szárazság miatt, — a' marha betegség

faluról falura vándorol, és fel felé megyen a' hegyek közt lévő helységeknek. — R. P.

Felsőégi rendelés szerént a' folyó 1855 eszt. Januárius hónapjában a' két-

szeres gabona kenyerek, a' szabott áron kisebbekre, a' rozskenyerek valamivel nehezebbekre szakaszthatnak. A' marhahúsnak fontja 8 pengő, az az, 20 váltó krajzárra emelletett.

A' mai postával küldjük A r a d V á r m e g y e M a p p á j á t az I h. B e r é n y i, M i s k o l t z i, P á p a i, P é t s i, S o p r o n y i, Z á g r á b i és Z s o l n a i t s o m ó k b a n, szokott mód szerént.

Hét esztendő lefolyása alatt, miolta t. i. a' Felsőség kegyelmes engedelmevel a' Bétsi magyar Újságlevelék szerkeztetését az alólírt általvette, fertály esztendőnként egy, és így 7 év óta öszvesen 28 Vármegye Mappájával kedveskedett a' M. Kurír mellett. Azokra nézve, kik ennek eddig volt tisztelt Olvasói közül a' leküldözött Mappákat egész Atlásra kívánnák kipótolni, szükségesnek tartom jelenteni, hogy a' Magyar Atlasz 62 táblái közül nálam a' többi mappákati a' legillendőbb áron ú. m. 15 krajzárjával pengő pénzben megszerezhetni. Az egész Átláshoz tartozik egy Repertorium is 9 regál árkusból álló, melly Magyarország városainak, helységeinek 's a' t. neveiket 's hol léteiket magyar, deák, német, szláv, oláh, nyelven ábétze rendben előadja. Ennek az ára 2 for. p. p. E' szerint a' Magyar Atlasz árra Repertoriummal együtt kötetlen 17 f. 30 kr. børsarkba bekötve 20 f. p. p. A' Mappákat vagy az egész Átlást megszerezni kívánók méltóztassanak megváltott levelekben tudtomra adni, hova és kihez útasítsam a' leküldendő munkát.

T u d ó s í t á s.

Néhai G ö r ö g D e m e t e r udvari Főnevelő ts. k. aranykultsós, 's a' t igen érdekes Életrajza jól eltalált képével együtt megjelent. Kiadta M á r t o n J ó ' s e f Professor. Az árra 1 f. pengőben.

A' Bétsi Magyar Újságot illető Jelentés.

Minthogy a' Bétsi Magyar Újság szerkeztetése végett mind eddig a' Felsőégi kegyelmes engedelem megnyeréséért senki hivatalosan nem folyamodott; ezen Újságlevelék kiadója pedig tsak olly reménység és feltétel alatt gondolta kötelességének ennek 1855-dik eszt. elején is folytatását, míg azt más, Felsőégi engedelem után, általveszi: szükséges jelentenem, hogy ez az Újság, a' jövő 1855 eszt. elején járni megszűnik, míg annak kiadására más valaki Felsőégi engedelmet nyerhet. A' ts. k. fő udv. Postahivatal Újságok Expeditiójához eddig felküldött előfizetések eránt, ott méltóztassanak a' T. Titt. Urak és ts. k. Postahivatalok rendelést tenni.

Méltóztassanak tisztelt Olvasóim erántam eddig mutatott kegyes pártfogásokért tartozó érzékeny háládatos és alázatos köszönetemet elfogadni.

Szerkesztető és Kiadó M á r t o n J ó ' s e f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomtató: Nemes Hayku! Antal. (Obere Bäcker - Strasse Nro 755.)